

Olaylar — Başvuran, 2011 yılı Mayıs ayında bir Cuma günü öğlen vakti, cuma namazını kılmak amacıyla Sofya'daki bir camiye gitmiştir. Aynı gün, sağ görüşü destekleyen bir siyasi partinin lider ve destekçilerinden oluşan yaklaşık 150 kişi, ezan sırasında camideki hoparlörlerden gelen sesleri protesto etmek amacıyla söz konusu alana gelmiştir. Siyasi parti, düzenlemek istediği toplantıyı bir gün öncesinde yetkililere bildirmiş ve söz konusu bölgeye belirli sayıda özel polis gücü sevk edilmiştir. Olay, kameraya kaydedilmiş ve Bulgaristan televizyonunda yayınlanmıştır. Kayıtlarda, çoğunlukla siyah giymiş, ibadet eden topluluğa hakaret yağdıran, yumurta ve taş atan göstericilere yer verilmiştir. Bazı göstericilerin ezan sesini bastırmak amacıyla caminin çatısına kendi hoparlörlerini yerleştirmeleri ve ibadet eden kişilerin de söz konusu hoparlörleri sökmeye çalışmaları üzerine, aralarında bir arbede yaşanmıştır. Polislerden bazıları, kavga eden tarafları ayırmaya çalışmış ve üç kişiyi gözaltına almıştır. Bazıları ise, diğer göstericilerin ibadet alanına girmelerini engellemek amacıyla alanı kordon altına almıştır. Olay, saat 14.00 sularında, göstericilerin olay yerinden ayrılmalarının ardından sona ermiştir. İki ayrı soruşturma başlatılmıştır. Polis tarafından başlatılan ilk soruşturma neticesinde herhangi bir mahkûmiyet kararı verilmemiştir. Savcılık tarafından başlatılan ikinci soruşturma ise, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kararını verdiği tarihte halen devam etmekteydi. Herhangi bir suç isnadında bulunulmamıştır.

Hukuki Değerlendirme — Madde 9: Dava, çatışan iki hakla ilgili bir sorun ortaya çıkarmıştır. Söz konusu haklar, siyasi parti üyelerinin ifade ve barışçıl toplanma özgürlüğü hakları ile ibadetlerini yerine getiren Müslüman kişilerin din özgürlüğü haklarıdır. Çoğulculuk, hoşgörü ve geniş fikirliliğe dayalı bir toplumda önemli bir yerinin olduğu kabul edilen bu haklara, kural olarak, eşit derecede saygı gösterilmesi ve aralarında bir denge kurulması gerekmektedir. Devletler, her iki hakkın da korunmasını sağlamalıdır. Bu amaçla, uygun bir yasal çerçeve oluşturmalı ve söz konusu haklara uygulamada saygı gösterilmesini sağlamaya yönelik etkin önlemler almalıdır. Yetkililer, planlanan gösteriyle ilgili olarak kendilerine bildirim yapıldığında, bir taraftan göstericiler ile ibadet eden kişilerin temel haklarını kullanmalarına imkân tanırken, diğer taraftan iki grup arasındaki gerilimlerin şiddet olayına dönüşmemesi için bazı tedbirler alabilirlerdi. Ancak, mevcut kamera görüntülerinden açıkça

anlaşıldığı üzere, polis, söz konusu haklara gereken saygıyı göstermemiş ve hatta bu tür bir saygının nasıl sağlanabileceği hususunu ciddi bir şekilde dikkate dahi almamıştır. Yüzlerce gösterici ve ibadet eden kişi, sadece bir düzine polis tarafından oluşturulan basit ve yetersiz olduğu görülen bir kordonla ayrılmaya çalışılmıştır. Ortam, ancak göstericilerin ibadet eden bazı kişilerin namaz seccadelerini yakmalarının ardından cami alanını kendi istekleriyle terk etmeleriyle sakinleşmiştir. Polisin o gün gösterdiği tepkinin sonucunda, çok sayıda gösterici caminin önünde durabilmiş, namaz kılan kişilere hakaret edebilmiş, üzerlerine bazı nesneler atabilmiş ve sonunda camiye girerek namazı bozabilmiştir. Göstericiler, fiilen kullanmakta serbest oldukları protesto haklarını kullanırlarken, bu durum, başvuranın ve ibadet eden diğer kişilerin namazlarının tamamen bozulmasına neden olmuştur. Polisin eylemleri, sadece şiddetin indirgenmesiyle sınırlı kalmış ve göstericilerin ve ibadet edenlerin haklarının etkin bir şekilde kullanılmasına saygı gösterilmesi noktasında nasıl bir denge kurulacağı hususu gerektiği şekilde dikkate alınmamıştır. Daha sonrasında göstericilerin eylemleri Başkan ve Parlamento tarafından açıkça kınanmış ve yetkili Devlet makamlarından uygun tedbirleri almaları istenmiş olsa da, şikâyet konusu olaylara gereken karşılık verilmemiştir. Polis soruşturması neticesinde, yedi kişi hakkında holiganlık suçlamasında bulunulmuş, ancak suçlamanın kapsamı, caminin çatısında meydana gelen fiziksel şiddet olaylarıyla sınırlı tutulmuştur. Din özgürlüğüne yönelik müdahaleye ilişkin olarak Savcılık tarafından yürütülen soruşturmadan somut bir sonuç alınamamıştır. En provokatif eylemlerden sorumlu olanların tespit edilmesinde veya suçlanmasında herhangi bir ilerleme kaydedilmemiş ve bu anlamda önde gelen kişilerin neredeyse hiçbirinin ifadesi alınmamıştır. Mahkeme, bu hususları dikkate alarak, Devletin Sözleşme'nin 9. maddesi kapsamındaki pozitif yükümlölüklerini yerine getirmediğine karar vermiştir.

Sonuç: ihlal (oy birliđiyle).

Madde 41: 3.000 avro manevi tazminat.

(ayrıca bk. *Begheluri / Gürcistan*, no. 28490/02, 7 Ekim 2014; *Yehova'nın Şahitleri Gldani Cemaati Üyeleri ve Diđerleri / Gürcistan*, no. 71156/01, 3 Mayıs 2007, [97 sayılı Bilgi Notu](#))